روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
مدیر مسئول: مهدی گیوه‌کی

پنجشنبه ۷ تیر ۱۴۰۳ | ۲۰ ذی‌الحجه ۱۴۴۵
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۷۹۸
Thursday | June 27 | 2024

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰
دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۹۱۳۰۴۱۴۲ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
امور مشترکین: ۹۱۳۰۴۱۴۲ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

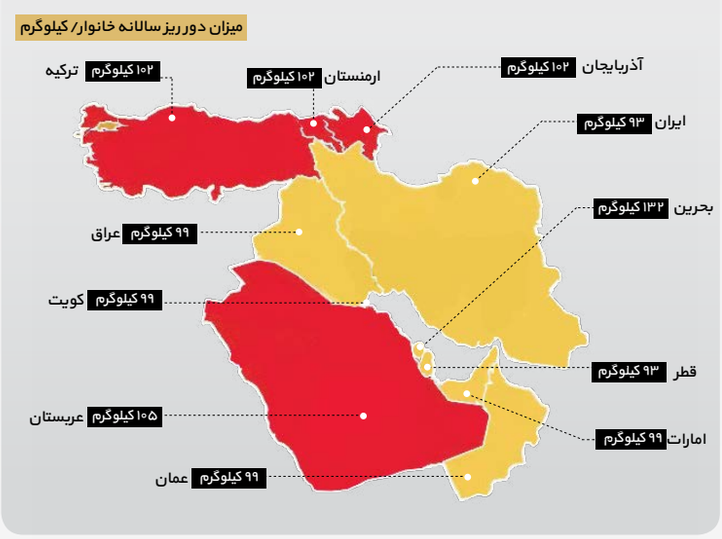
طعم تلخ هدررفت غذا

■ بیشترین دورریز غذایی مربوط به کدام کشورهاست؟

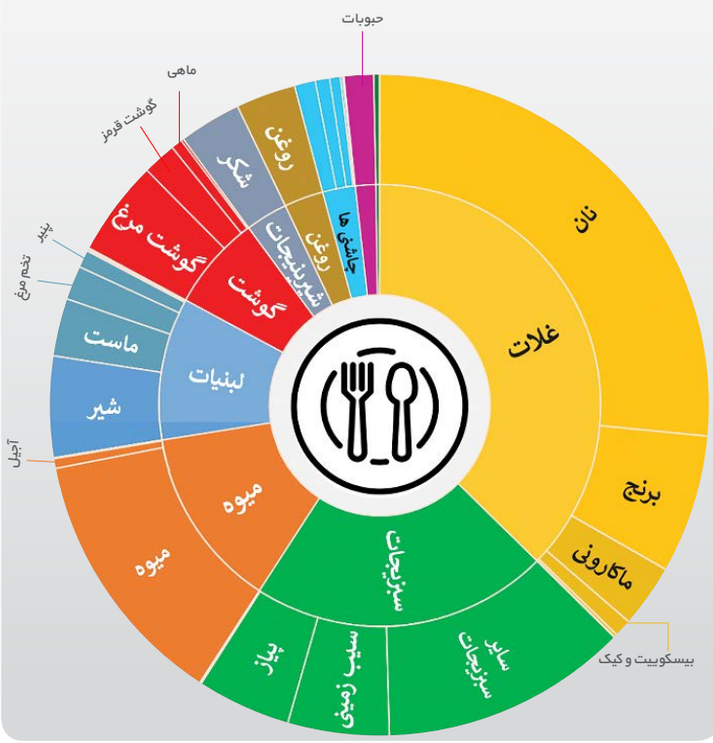
دورریز غذا از سفره جامعه ایرانی گرچه نسبت به کشورهای منطقه به شکل معناداری کمتر است اما با توجه به فرهنگ ایرانیان همچنان این آمار جای تامل بسیاری دارد. بانگاهی به مطالب منتشرشده پیرامون این موضوع می‌توان متوجه این امر شد که همواره رسانه‌ها با مقایسه این رفتار با کشورهای اروپایی هشدار داده‌اند این میزان در شأن جامعه ایرانی نیست. به‌عنوان مثال در یک فقره آماری مربوط به سال گذشته عنوان شده که حجم مواد غذایی هدررفته در ایران به اندازه‌ای است که با آن می‌توان غذای ۱۵ میلیون نفر را در سال تأمین کرد، ولی این هدررفت مورد اشاره در این گزاره صرفا از سفره خانوار ایرانی نیست و بخش قابل‌توجهی از مواد غذایی در ایران در روند تولید از میان می‌رود. این گزاره آماری را می‌توان با بررسی زیرمجموعه‌های آن بهتر درک کرد. به این معناکه می‌دانیم هر روز به ازای هر نفر ۱۳۴ کیلوکالری غذا در ایران هدر می‌رود. ضایعات سالانه مواد غذایی در ایران معادل ۳۵ میلیون تن با ارزش تقریبی ۱۵میلیارد دلار است. درحالی که در اتحادیه اروپا با ۲۷ کشور عضو، تنها ۹ میلیون تن مواد غذایی در سال راهی زباله‌ها می‌شود. در یک فقره آماری دیگر عنوان شده‌است که یک خانوار ایرانی سالانه حدود ۹۳ کیلوگرم مواد غذایی را دور می‌اندازد درحالی که این میزان در کشور بحرین ۱۳۲ و در کشور عربستان ۱۰۵ کیلوگرم است. اگر بخواهیم با بررسی سنجه‌های آماری همچنان به این موضوع نگاه کنیم باید گفت از ۱۰۰ میلیون تن محصول کشاورزی تولیدی در کشور ۳۵ میلیون تن در سال هدر می‌رود. در این زمینه می‌توان به ۳۰درصد ضایعات در نان، ۲۵ تا ۳۰ و حتی ۵۰درصد ضایعات در میوه‌ها و سبزیجات، ۱۰درصد ضایعات در برنج، ۲۵درصد ضایعات در خرما و... اشاره کرد. سهم ۳۰درصدی نان در دورریز از سفره ایرانی‌ها وقتی مهم‌تر می‌شود که بدانیم سهم نان و غلات در سبد خوراکی خانوار ایرانی سهمی بسیار بالا دارد. طبق داده‌های سازمان خواربار و کشاورزی (فائو) با وجودی که دورریز غذا در جهان کاهشی است اما هنوز سالانه ۵۴۰ میلیون تن غذا توسط خانوارها در جهان تبدیل به ضایعات می‌شود. البته که یکی از چالش‌های قدیمی و بزرگ جهان در حوزه غذا مربوط به آمار و اطلاعات تلفات و ضایعات محصولات کشاورزی و مواد غذایی بوده؛ آمارهای که به باور برخی کارشناسان تنها برآورد است.

کدام کشورهای منطقه بیشترین پسماند و دورریز غذایی را دارند؟

سبد غذای ایرانیان در سال ۱۴۰۰

پیشخوان

طعامی که مقبول افتاد

درباره «آشپزی دوره صفوی»
نگاهی به طعم تاریخی غذاهای ایرانی

نویسنده: ایرج افشار
نشر: سروش
سال انتشار: ۱۴۰۱
تعداد صفحه: ۲۶۸

غذاهای ایرانی بسیار لذیذ هستند و مقبول و این بهترین تعبیر است برای آن، چون غذاخوردن همراه با لذت عیشی است مدام و روزگارمان را خوش و خرم می‌سازد. در دوران صفوی با آن همه دبدبه و کبکبه شاهان و توجه به زیبایی و تجمل و آراستگی، آشپزی و سبک پخت و پز هم بی‌نصیب نمانده و سرشار از دستورها و روش‌های متنوع و جذابی است در جهت خوشمزه و خوش‌منظر شدن طعام و سفره که در کتاب آشپزی دوره صفوی با ذکری دقیق و همراه با منابع بسیار تاریخی به شرح آن پرداخته شده است. در باب آشپزی ایرانی سه رساله به فارسی موجود است که این کتاب دربرگیرنده دو رساله‌ای است که در دوران صفوی در این‌باره نوشته شده‌اند. یکی از این رساله‌ها کارنامه نام دارد که برای یکی از رجال دوران شاه اسماعیل صفوی در سال ۹۲۷ ق توسط حاجی محمد بلورچی بغدادی نگاشته شده‌است. رساله دوم که حدودا ۷۶ سال پس از رساله اول نوشته شده تالیف نورا... آشپز است که گویا آشپز شاه‌عباس اول بوده است. استاد ایرج افشار که این دو رساله را در این مجموعه گردهم آورده است. در ابتدای کتاب از زنده‌یاد همسرش شایسته افشاریه نام می‌برد و پختنی‌های او که مزه آنها زیر دندان همه خانواده برجای می‌ماند و این زیردندان ماندن مزه، جان کلام از آشپزی ایرانی گفتن است. خوراک‌هایی به‌غایت خوشمزه و خوشرنگ و لعاب، چراکه آشپزهای آن دوران در به‌کاربردن روغن، زعفران و ادویه‌های خوش عطر و بو، روی پلوهای متنوعی که شرح آنها در کتاب به تفصیل آمده است بسیار دست و دلباز بوده‌اند.

درجهت عکس

عکس: مهدی پورعرب/ ایرنا

یک شادمانی ناب

باقی‌مانده از عکس‌های منتشرشده مراسم جشن عید سعید غدیر خم در تهران باعنوان «مهمونی ۱۰ کیلومتری»، این تصویر است که حس و حال غریبی دارد؛ یک شادمانی خالص و ناب که در هیاهوی رنگ‌ها خودنمایی می‌کند.

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۰۷	نیمه شب شرعی: ۲۳:۱۴
غروب آفتاب: ۱۹:۲۴	اذان صبح: ۰۳:۰۵
اذان مغرب: ۱۹:۴۵	طلوع خورشید: ۰۴:۵۱

امروز در تاریخ

■ زادروز سهراب شهید ثالث، کارگردان/ ۱۳۲۳
■ زادروز الناز شاکردوست، بازیگر/ ۱۳۶۳

حکمت

امام صادق(ع): اعمال، همه بر باد است، مگر آنچه از روی اخلاص باشد./ غررالحکم

واحه

خوش است عمر، دریغاکه جاودانی نیست
پس اعتماد بر این پنج روز فانی نیست/ سعدی

نکته‌روز

قاتلی میان ماست!

مرگ بر اثر آلودگی هوا روز به روز دارد قربانی‌های بیشتری می‌گیرد. صنعتی‌شدن کشورهای مختلف و عدم توجه آنها به اکوسیستم طبیعت باعث شده گره این چالش کورتر از همیشه شود. حالا نتایج نظرسنجی‌های تازه نشان می‌دهد ارتباط مرگ‌های زودرس در جهان با آلودگی هوا آشکارتر از همیشه است. این موضوع البته که به‌صورت واضح در مرگ‌ومیرهای ایران موثر نیست اما این نتایج نشان از وخامت اوضاع دارد.

قاتل سریالی

آلودگی هوا ناشی از ذرات PM 2.5 بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۰ با حدود ۱۳۵ میلیون مرگ زودرس در سراسر جهان مرتبط است.

تغییرات اقلیمی و آلودگی

پدیده‌های آب و هوایی مانند جریان ال‌نینو به‌طور قابل‌توجهی تأثیر آلودگی PM 2.5 را بدتر کرده و به افزایش ۱۴درصدی در مرگ‌های زودرس منجر می‌شود.

مغزی که از کار افتاد

این مطالعه تخمین زد که یک‌سوم از مرگ‌های زودرس با سکته مغزی (۳۳/۳ درصد)، یک‌سوم دیگر با بیماری ایسکمیک قلبی (۳۲/۷درصد) مرتبط است.

قربانی اول: آسیا

قاره آسیا بیشترین تعداد مرگ‌ومیرهای زودرس را به‌دلیل آلودگی هوا تجربه کرده است که چین و هند به ترتیب ۴۹ میلیون و ۲۶/۱ میلیون مرگ‌ومیر را به خود اختصاص داده‌اند.

پیشران سرطان

قرارگرفتن در معرض طولانی‌مدت ذرات آلاینده خطر ابتلا به سرطان ریه، بیماری قلبی و سایر مشکلات قلبی ـ عروقی را افزایش می‌دهد.

ایران

سیلاب در سوادکوه

■ بارندگی سیل‌آسا در شهرستان سوادکوه به طغیان رودخانه‌ها و آبگرفتگی معابر منجر شده و تصاویر ورود این سیلاب به جاده‌ها هولناک است.

کیوآرکد را اسکن کنید

جهان

غذادهی با پهپاد

■ یک شهروند قزاقستانی، در حرکتی خلاقانه با استفاده از پهپاد به گربه‌های بی‌سرپرست رها شده در خیابان‌ها، غذا رسانی می‌کند.

کیوآرکد را اسکن کنید

دانش

فوران آتشفشانی!

■ تصاویر بزرگ‌ترین فوران آتشفشانی که تاکنون از فضا دیده شده، توسط دو ماهواره مختلف به ثبت رسیده است.

کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

آغاز آتش!

■ آتش‌سوزی مرگبار در یک کارخانه تولید باتری لیتیومی در کره جنوبی ۲۳ کشته برجا گذاشت. اکثر قربانیان این آتش‌سوزی که روز دوشنبه رخ داد، کارگران چینی بودند.

کیوآرکد را اسکن کنید

پرتره

ناسزای کیلیان امباپه به بازیکن لهستان جنجالی شد

حضور نواک جوکوویچ در آلمان برای تیم صربستان بدیمن بود

حراج نامه آلبرت اینشتین در رابطه با بمب هسته‌ای!

چهره

فحاشی نینجا

کیلیان امباپه واژه زشتی را در اعتراض به حرکت روبرت لواندوفسکی به کار برد. جدال تیم‌های فرانسه و لهستان در هفته سوم مرحله گروهی یورو ۲۰۲۴ برنده نداشت و بازی با تساوی یک بر یک به پایان رسید. در این بازی ابتدا کیلیان امباپه از روی نقطه پنالتی برای فرانسه گلزنی کرد اما داور یک پنالتی هم به سود لهستان گرفت که روبرت لواندوفسکی آن را تبدیل به گل کرد تا تیم‌ها به تساوی رضایت دهند. در دقیقه ۸۸ روبرت لواندوفسکی خطای غیر عمدی را روی بینی آسیب دیده امباپه انجام داد که باعث خشم این بازیکن فرانسوی شد. شبکه مونت کارلو فرانسه از توهین زشت امباپه به روبرت لواندوفسکی خبر داد و اعلام کرد که ستاره فرانسوی‌ها با لفظ زشتی اعتراض خود را به لواندوفسکی نشان داد. البته هر دو بازیکن بعد از بازی همدیگر را در آغوش گرفتند.

نکته

پاقدم صربیناتور

نواک جوکوویچ روزهای شلوغی را پشت سر می‌گذارد. پس از مصدومیتش در پاریس و جراحی در کشور آلمان به دیدار بازی تیم کشورش نشست اما پاقدم خوبی نداشت و صربستان از یورو حذف شد.
قهرمان هفت دوره ویمبلدون اما در محل برگزاری این رقابت‌ها حاضر شده و به تمرین پرداخت. اسطوره ۳۷ ساله صرب در حالی خود را برای سومین گرند اسلم فصل آماده می‌کند که از جراحی زانوی او کمتر از سه هفته می‌گذرد.
البته حضور جوکوویچ در ویمبلدون هنوز قطعی نیست و او تصمیم نهایی خود را طی روزهای آتی بعد از ارزیابی شرایط اعلام خواهد کرد.

خبر

پدر قلب اتم!

نامه‌ای به امضای آلبرت انیشتین که در آن در آستانه جنگ جهانی دوم به آمریکا توصیه کرد بمب هسته‌ای بسازد، قرار است در حراج فروخته شود. ارزش این نامه بین چهار تا شش میلیون دلار تخمین زده شده است. در این نامه که سال ۱۹۳۹ میلادی به فرانکلین دلانو روزولت، رئیس جمهور وقت آمریکا فرستاده شد، هشدار داده شده بود که هیتلر در تلاش برای ساخت سلاح اتمی است و آمریکا باید زودتر از آلمان نازی به چنین سلاحی دست یابد. گمان می‌رود این نامه در راه‌اندازی پروژه منهتن که به ساخت اولین بمب هسته‌ای منجر شد تاثیر داشته است. نخستین بمب اتم را آمریکا علیه ژاپن استفاده کرد. انیشتین بعدا گفته بود از امضای این نامه که سیلارد، فیزیکدان مجار نوشته بود پشیمان است. این نامه که بخشی از مجموعه پل آلن، بنیان‌گذار شرکت مایکروسافت است، قرار است در ماه سپتامبر در حراجی کریستی در نیویورک به فروش برسد.